

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร ตำนานพระธาตุประจำปีชวด

วัดพระธาตุศรีจอมทอง หรือที่ภาษาเหนือออกเสียงว่า “จอมตอง” เป็นวัดเก่าแก่ที่สำคัญมากวัดหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นพระอารามหลวง และเป็นประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

มีตำนานที่กล่าวถึงความเป็นมาของพระบรมธาตุศรีจอมทองว่า พระพุทธเจ้าทรงมีพุทธพยากรณ์ไว้กับพญาอังกรีฐะ ผู้ครองอังกรีฐะ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณดอยจอมทองว่า สถานที่แห่งนี้ต่อไปภายหน้าจะเป็นที่ประดิษฐานพระทักษิณโมลีธาตุ (พระเศียรเบื้องขวา) ของพระองค์

ต่อมา เมื่อพระพุทธองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว โทณพราหมณ์ได้จัดแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ให้แก่กษัตริย์ทั้ง ๑๐ นคร ซึ่งในครั้งนั้น มัลลกษัตริย์แห่งเมืองกุสินารา ทรงได้พระทักษิณโมลีธาตุไว้ พระมหากัสสปะเถระเจ้าประธานฝ่ายสงฆ์ ได้กราบทูลเรื่องพุทธพยากรณ์ที่พุทธองค์เคยตรัสไว้ มัลลกษัตริย์จึงถวายพระบรมธาตุแด่พระมหากัสสปะเถระ ซึ่งท่านได้อัญเชิญพระบรมธาตุวางไว้บนฝ่ามือ แล้วอธิษฐานอาราธนาพระบรมธาตุไปยังดอยจอมทอง เพื่อประทับอยู่ในโกศแก้วอินทนิลภายในเจดีย์ทองคำ ที่พญาอังกรีฐะได้สร้างถวาย

ในสมัยพระเมืองแก้ว กษัตริย์ลำดับที่ ๑๔ แห่งราชวงศ์มังราย (ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ.๒๐๓๘ - ๒๐๖๘) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระวิหารจตุรมุขขึ้น โดยมีมณฑปปราสาทตั้งอยู่กลางวิหารจตุรมุขนั้น เพื่อใช้ประดิษฐานพระบรมธาตุ

ในตำนานของพระบรมธาตุ นอกจากจะกล่าวถึงความเป็นมาของพระบรมธาตุแล้ว ยังได้กล่าวถึงการอัญเชิญพระบรมธาตุจอมทองไปเชียงใหม่หลายครั้ง รวมทั้งภารกิจของกษัตริย์เชียงใหม่อีกหลายพระองค์ที่ได้ทำนุบำรุงและถวายเครื่องสักการะสืบมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยพระราชศรัทธาที่มีต่อพระบรมธาตุ เช่น ในสมัยพระเมกุสิสุทรวรค์ ได้อัญเชิญพระบรมธาตุมายังเชียงใหม่ครั้งหนึ่ง

ต่อมา ในรัชสมัยของเจ้าหลวงสุภัทระ (คำฝั้น) พระองค์ได้อัญเชิญพระบรมธาตุเข้าสู่เมืองเชียงใหม่อีกครั้งหนึ่ง และทรงสร้างโกศถวายพระบรมธาตุ เมื่อล่วงมาถึงสมัยเจ้าอินทวิชยานนท์ (พ.ศ.๒๔๑๖ - ๒๔๓๙) เมื่อพระองค์ทรงสร้างหอพระธรรมขึ้นใหม่ ทรงอัญเชิญพระบรมธาตุไปเมืองเชียงใหม่ เพื่อทำการสักการะเช่นกัน

ปูชนียสถานที่สำคัญของวัดได้แก่ มณฑปปราสาทก่ออิฐถือปูน ฝีมือสล่า (ช่าง) ชาวพม่า ซึ่งอยู่ในวิหารของวัด วิหารหลวง พระอุโบสถ และเจดีย์ซึ่งมีลักษณะองค์เจดีย์เป็นแบบที่ตั้งอยู่ฐานบัวลูกแก้ว ๒ ชั้น ชนิดฐานย่อเก็จ แต่ชั้นฐานที่รองรับองค์ระฆังเป็นบัวฐานปัทมชนิดกลมเช่นเดียวกับเจดีย์ของวัดพระธาตุแช่แห้ง วัดพระธาตุดอยสุเทพ และวัดพระธาตุหริภุญชัย เป็นต้น

หากนับเวลาการสร้างวัดพระธาตุศรีจอมทอง ซึ่งกล่าวในตำนานว่า สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๙๙๕ จนถึงปัจจุบัน วัดพระธาตุศรีจอมทองก็มีอายุมากกว่า ๕๐๐ ปีแล้ว ในทุก ๆ ปีทางวัดจะจัดงานประเพณีสงกรานต์ พระธาตุจอมทอง ๒ ครั้ง คือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๙ เหนือ ตรงกับวันวิสาขบูชา และวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ เหนือ อีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่น่าสนใจว่าเป็นความพิเศษของพระบรมสารีริกธาตุองค์นี้ คือสามารถเชิญพระธาตุออกมาสงกรานต์ได้โดยตรง ต่างจากพระบรมสารีริกธาตุองค์อื่นที่มักบรรจุอยู่ในผอบฝังอยู่ใต้พระธาตุเจดีย์^๑

ตามความเชื่อของชาวล้านนา ผู้ที่เกิดในปีนักษัตรชวด (หนู) จะต้องไปกราบไหว้บูชา “พระธาตุศรีจอมทอง” พระธาตุศรีจอมทองมีลักษณะศิลปะแบบล้านนา พระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้ประดิษฐานอยู่ในกุฏิภายในวิหาร สามารถอันเชิญมาสรงน้ำได้ นอกจากนี้วัดนี้เป็นวัดที่มีผู้ที่เกิดปีชวดนิยมมากราบไหว้เพื่อความเป็นสิริมงคล

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คนอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

^๑ อ่านเพิ่มเติม : กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม, ตำนานวัดพระธาตุศรีจอมทอง ศรัทธาพระบรมสารีริกธาตุ ความพิเศษที่ต่างจากองค์อื่น, ๒๘ ม.ค.๒๕๖๖